

УДК 349(477)(082)+378.147:349(477)(082)  
ББК 67.407(4Укр)я43+74.58:67.407(4Укр)я43  
З-414

Відповідальний редактор *І. І. Каракаш*

Матеріали видано в авторській редакції.

*Друкуються відповідно до наказу ректора Національного університету «Одеська юридична академія» № 2873—41 від 20.07.2016 року*

Збірник матеріалів Першого зібрання фахівців споріднених кафедр з обговорення актуальних наукових проблем та методики викладання аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права у вищих навчальних закладах України (м. Одеса, 9–10 вересня 2016 року) / відп. ред. проф. І. І. Каракаш. — Одеса : Юридична література, 2016. — 260 с.

ISBN 978–966–419–269–6

Збірник матеріалів Першого зібрання фахівців споріднених кафедр з обговорення актуальних наукових проблем та методики викладання аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права у вищих навчальних закладах України, містить тези доповідей учасників даного зібрання.

Видання буде корисним для наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів, юристів-практиків.

УДК 349(477)(082)+378.147:349(477)(082)  
ББК 67.407(4Укр)я43+74.58:67.407(4Укр)я43

ISBN 978–966–419–269–6

© Національний університет  
«Одеська юридична академія», 2016

## **ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

На сьогодні у житті суспільства вагому економічну, екологічну та соціальну функцію відіграють землі лісогосподарського призначення, які займають самостійне місце у складі державного земельного фонду України. Особливий правовий режим земель лісогосподарського призначення визначає специфіку використання лісів та земель цієї категорії. Відповідно до Класифікації видів цільового призначення земель [1], землі лісогосподарського призначення використовуються для: ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг; іншого лісогосподарського призначення; збереження та використання земель природно-заповідного фонду.

У процесі використання земель лісогосподарського призначення обов'язково повинна забезпечуватися їх охорона, яка спрямована на збереження не тільки якостей землі, а й збереження природних якостей лісів, які на них знаходяться, тим самим поліпшуючи лісову продукцію й лісогосподарське виробництво. Таким чином, охорона земель лісогосподарського призначення підпорядковується правовому режиму лісів, відповідно до якого встановлюються види та порядок використання земель лісогосподарського призначення. З іншого боку, в залежності від якості земель вирішуються питання щодо використання лісів, а саме вирощування породи лісів, їх сертифікація, строки вирощування тощо.

Отже, правовідносини у галузі охорони земель лісогосподарського призначення й лісів, які на них знаходяться, складаються у відповідну систему та носять комплексний характер.

Головна риса охорони земель лісогосподарського призначення полягає в тому, що відповідні земельні ділянки пов'язані із лісовими ресурсами, які на них знаходяться, через це охорона та захист цих земель повинні здійснюватися з урахуванням особливостей лісів.

У Лісовому кодексі України питанню відтворення лісів присвячений окремий розділ, у якому міститься мета, завдання та способи відтворення лісів. Відповідно до ст. 79 Лісового кодексу України відтворення лісів здійснюється з метою: а) досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі строки нових насаджень найбільш економічно та екологічно доцільними способами та технологіями; б) підвищення водоохоронних ґрунтозахисних,

санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень; в) поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності та біологічної стійкості.

Відповідно до Правил відтворення лісів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303 [2], відтворення лісів здійснюється на лісових ділянках, що були вкриті лісовою рослинністю (зруби, згарища, рідколісся, насадження, що загинули, тощо), шляхом відновлення, а на землях, що раніше не були зайняті лісом, насамперед непридатних для використання в сільському господарстві або виділених для створення захисних лісових насаджень лінійного типу – лісорозведення.

Лісорозведення провадиться на: деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських землях, що підлягають консервації шляхом залісення; непридатних для використання в сільському господарстві землях (яри, балки, крутосхили, кам'янисті розсипи, піски); рекультивованих землях, галявинах і пустирях; землях сільськогосподарського та іншого призначення, виділених для створення захисних лісових насаджень лінійного типу (полезахисних лісових смуг, смуг уздовж берегів річок, каналів, водоймищ, залізниць, автомобільних доріг тощо). Землі для лісорозведення виділяються в порядку, встановленому земельним законодавством й відносяться до земель лісогосподарського призначення.

Відповідно до Указу Президента України від 4 листопада 2008 року № 995/2008 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів і зелених насаджень» [3] Кабінету Міністрів України доручено розробити механізм стимулювання власників земельних ділянок до здійснення лісорозведення на землях, що раніше не були зайняті лісом, насамперед малопродуктивних, непридатних для використання в сільському господарстві; створення нових лісів на землях запасу, деградованих, малопродуктивних, техногенно забруднених землях, а також додаткових захисних лісових насаджень лінійного типу вздовж доріг та водних об'єктів, у басейнах річок для поліпшення стану довкілля та захисту земель від вітрової та водної ерозії. Обсяги робіт щодо відновлення лісів і лісорозведення визначаються на підставі матеріалів лісовпорядкування або спеціального обстеження з урахуванням фактичних змін у лісовому фонді України та стану земель, що підлягають залісенню.

У зв'язку з цим Держлісагентством України були затверджені показники оптимальної лісистості, з яких впливає площа для кожної з областей України, яка має бути формально заліснена [4]. Обсяги робіт щодо відновлення лісів і лісорозведення визначаються на підставі матеріалів лісовпорядкування або спеціального обстеження з урахуванням фактичних змін у лісовому фонді України та стану земель, що підлягають залісенню.

Отже, використання й відтворення лісів перебувають у прямій залежності від стану земель лісогосподарського призначення. У той же час, експлуатація лісових ресурсів безпосередньо впливає на стан земель даної категорії. Таким чином, вимоги щодо відновлення лісів, підвищення їх продуктивності, охорони повинні відповідати основним вимогам щодо охорони й використання земель лісогосподарського призначення.

Проте, чинне законодавство містить більше загальних, базових норм, які регулюють відносини у галузі відтворення лісів. У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне детальніше конкретизувати правові норми, що регулюють питання щодо відтворення лісових ресурсів, це дозволить підсилити ефективність як природоохоронної діяльності в цілому, так і відтворення як основну форму цієї діяльності.

#### *Список використаних джерел*

1. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. № 548 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 85. – Ст. 3006.
2. Про затвердження Правил відтворення лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 р. № 303 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 16. – Ст. 589.
3. Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів і зелених насаджень: Указ Президента України від 04.11.2008 р. № 995/2008 // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 45. – Ст. 1279.
4. Про затвердження показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території України: Наказ Державного Комітету лісового господарства України від 29.12.2008 р. № 371 // Офіційний вісник України. – 2009. – 53. – Ст. 1848.

#### *Шоппа Олена Анатоліївна,*

канд. юрид. наук, асистент кафедри екологічного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

### **ЕКОЛОГІЧНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН ЗА ЕКОЛОГІЧНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

1. Сучасний екологічний стан розвитку суспільства, прояви різноманітних екологічних ризиків та негативні наслідки таких проявів, негативний вплив на довкілля та життя і здоров'я людини в процесі здійснення людської діяльності, все це обумовлює розширення як предмету правового регулювання у сфері використання та охорони природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної